

DEO OPTIMO MAXIMO
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,*
*QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ mensis
Februarii, anno Domini M. DCC. LXXIV.*

P R Æ S I D E,

M. JULIANO BUSSON, Nosocomiorum Regionum in Britannia
Inspectore, & Serenissimæ Comitissæ Atrebatum, Medico Primario,
Doctore Medico.

Dantur ne Morbi salutare?

I.

INTEGRA valetudo, punctum fugax, quo rarè gaudet homo.
(a) Quin & habitus etiam exercitatorum qui ad summum bonitatis
atingunt, periculosi, si in extremo consisterint; neque enim possunt in
eodem permanere, neque quiescere. Hominem igitur vel ab ejus ortu
ad occasum usque contemplaturus, totum ferè dices à naturâ mor-
bum. Quid mirum! Solidæ & fluidæ ex quibus constat partes, ab
ordinationibus suis levi momento declives, indefinente motu & labore illum
exercent. Ambientia corpora cum continuò offendunt. Undequaque impendent
ipsi inopinata pericula. Hinc tum internorum tum externorum hostium præda,

(a) Hippocr.
Sect. 1. aph. 3.

Auctore M. LUD. PET. LE HOC, 1729.

fui perpetuò patitur detrimentum. Immane idcirco quot & quantis obnoxius sit morbis ! Quot & quam furentibus, per universum vitæ curriculum, jactetur procellis ! Vix inchoatus parentum luit poenas. Vagitus suam signat nativitatem. Crescit ille ? Crescunt & humanæ fortis incommoda. Dolorum aegritudinumque hospitium, in deterius præceptis labitur fenescens. Suos qualibet ætas patitur manes, donec tandem atra nox claudat tragediam. Isthæc autem malorum ilias non artis medendi, sed rerum non naturalium, aut medentis culpâ ; illæ quippe legitimo sui usu sanitatem largientes, abusu morbum, imò & mortem inferunt. Hic verò nullius non morbi curationis satagens, irritando crabrones, agro sæpè figit crucem. Sittat igitur aliquando pedem, sagax naturæ speculator, ne scyllam vitare cupiens, incidat in Charybdim. Haudquaquam damnosi sunt omnes morbi. Quandoque detrimentum in bonum vertitur.

I I.

LICET morbi, quibus affligitur corpus humanum, sint in solidis ; fluidorum tamen peccamina causam agnoscunt. Cum enim morbus inordinatus sit Solidorum motus à quo functiones læduntur, omniique Solidorum motus à Fluidorum influxu pendeat, horum motus inordinatus functiones lædens, morbum efficiat necessum est. Ut igitur Fluida laudabili naturâ, copiâ & motu donata bonorum omnium ; sic à naturalibus hisce dotibus devia, omnium microcosmi malorum autores habeto. Adeò verum sit Fluentis vim intus agere, insulamque per artus totam agitare molem, itaque ac reditu, universâ veluti radiatione, universum vivificare corpus. Hoc illius defectu, hæret immotum jacetque iners & otiosum cadaver. Licet ipsi ac viventi eadem Solidorum sit configuratio & apparatus, nihilosecùs obire vitæ munia haud penes est illud ; quia vitalis abest Fluentium potentia ; nullus quippe solidorum à se ipsis motus ; perennis verò Fluidorum motio. Quot viventis functiones, tot mirandi Fluidorum effectus. Conceptio, nutritio, accretio, omnia tandem vitæ munia Fluidorum energię accepta referuntur. Ne solidas tamen viventis partes otiosas & inertes existima. Elatere, licet à Fluidis oriundo, gaudent quo perpetim oscillant, liquida pifunt, attenuant, urgent, & per omnem vel tenuissimorum tubulorum contextum longè latèque transmittunt ; sic Solida, depromptas à Fluidis vires, in Fluida vicissim exerunt, hæcque fugam semper molientia coercent. Porro quandiu pacatus, expeditus & facilis est Liquidorum influxus, tandiu viget à morbis incolumis homo. Verum ubi primum ab *idiosyncrasi* aberrant, id est, vel copiâ, vel penuriâ, vel lentore, vel adulterino quodam sapore delinquant ; tunc temporis exleges fiunt motus, & sæpè pessum abit animalis œconomia ; at non antea solidis, quam prius Fluidis inuritur labe, quâ quidem frequentius cruciantur legitime victus rationis neficii. Sed si hominis misera fors tulerit ut summâ valetudine frui nequeat, hoc saltem ipsi solatio, quod effectus contra naturam adeò felices aliquando subiunguntur, ut periculosiora, imò & exitialia avertantur mala.

I I I.

TANTA vis est humani corporis mechanisimi, ut si vitalis auræ multi sint exitus, innumeri dentur regressus ad sanitatem. Etenim mirabilis illa machinæ humanæ structura ; Liquidorum Solidorumve motus perennes & reciproci ; tot organorum, naturæ officinarum, coagmentatio & conformatio ; mechanicæ tot musculorum dispositiones, ad omnem corporis actionem comparatæ ; venarum arteriarumque sanguinalium & lymphaticarum stupenda multitudo, infinita penè divisio ; nervorum toto corpore pertinentium innumeræ complicationes, elicum, secretoriorum ac emissariorum ductuum tantus apparatus, tot sunt arma quorum

ope sub omni morbo fit naturæ conamen, quo hostiles succos, vel domet, vel abigar, vel eliminat. Interdum verò natura salutem ægrotantis moliens victoriæ prorsus impar, efficitur viribus vincitur ipsa; hinc cujuscunque morbi triplex exitus. 1°. Ad sanitatem, cum malè morata liquida, præpollente Solidorum vi & robore, ad idiosyncrasiam reducuntur, aut per salutarem crism foras amandari se sinunt. 2°. Ad alium morbum graviorem aut leviozem per *metastasis*, vel imperfectam crism; cum scilicet noxia liquida, nec subacta, nec penitus eliminata, Solidorum tamen elatere ad aliquam partem nobiliorem aut ignobiliorem transferuntur. 3°. Denum, & quidem infelicitè ad mortem; cum systaltica Solidorum virtus, pro deletrice Liquidorum qualitate, funditus corrui. Dum autem primo & feliciori morbi exitu beari nequit æger, nec sub tertio lethali occumbit, se felicem fateatur, si devicta mortis falce, gaudeat secundo morbi eventu, quo salutari *metaptoxi*, exitiali morbo liberatus, in mitiorem alium incidit. Sic secundarii morbi qui pristinam mutant sedem, sæpenumerò salutem afferunt. Nec minùs se beatum dicat is cujus natura, mediis etiam in ægrotationibus, ad sanitatem semper vergens, efficaci nisu, adversarios, malignosve humores, lethifera morbi semina, subegit, aut expulsit fausta mali victrix.

I V.

SALUTARES fieri metastases, peiorumque morborum vitationes, haud stupescet penès quem fuerit animalis œconomia cognitio. Organorum enim compages & virtus hanc imposuerunt naturæ necessitatem, quâ totis viribus in morbidæ materiæ subactionem & ad incernicula propulsionem contenderet, aut saltem, utpote sagax medicatrix, à nobili parte ad ignobilem eam ablegando, se sublevarèt: licque periculosioribus malis viscera omnia expediret ac tueretur. Cum enim creatus fuerat homo non periturus, in se condit vitæ semina, quibus & morbum & mortem ipsam luctando, eluctari conatur; ita ut inter ipsamet necis pericula videatur ad vitam ordinatus, & etiam gravius ægrotans, innato sibi vitali principio, mille modis ad sanitatem tendat. Hinc tot & tam variæ crises, tot & tam diversæ metastases, tot & tam inopinatæ morborum solutiones, quas omnes, bonis ægrotantium rebus successuras, tot salutares verè dixeris morbos in quibus annuendis, imò & nonnumquam provocandis, non minùs versatur medentis industria, quam in illis avertendis nefas; fit quippe morbus aliquando morbi sanatio, inabsoluta quidem sub morbi transmutatione, aut adhuc vigente crisi; sed vitam morti proximam cum leviori & à periculo vacante morbo commutari, senescere existima. Salubre quidem est, ægrum ad nihilum mox recasurum, ab orci faucibus ereptum, in tuto collocari.

V.

AMBIGIS nunc hæresque dubius utrum sub statu morbofo quid salutaris esse possit? Hoc tamen non secus reperies in plurimis morborum judicationibus. Et verò quid salubrius *perirrhoeis*, quibus ex universo corporis ambitu humores in alveos & cavitates, veluti per emissaria quædam deponuntur, atque ita universum corpus hostilibus repurgatur succis, aliquando per alvum, aliquando per renes & vesicam, interdum per vomitum, aut alia corporis effluvia? Ad hunc modum, teste experientiâ, & observante divino Sene, summo observationum magistro, (a) quibus in febribus aures obsurduerint, sanguis è naribus effluens, aut alvus exturbata, morbum solvit. (b) Mulieri, menstruis deficientibus, è naribus sanguinem fluere, bonum. (c) Caput laboranti & circumcirca dolenti, pus aut aqua, aut sanguis effluens per nares, aut per os, aut per aures, solvit morbum. (d) Melancholicis & nephriticis, hæmorrhoides supervenientes, bonum. (e) Alongo alvi

(a) Sect. 4. aph. 60.

(b) Sect. 5. aph. 33.

(c) Sect. 6. aph. 10.

(d) Sect. 6. aph. 11.

(e) Sect. 6. aph. 15.

- (f) Sect. 6. *profluvio detento, sponte superveniens vomitus, alvi profluvium solvit.* (f) *Ophthalmiā laborantem, ab alvi profluvio corripit, bonum.* (g) *Insanientibus, s. varicis, aut hæmorrhoides supervenerint, insaniam solutio fit.* (h) *Si à leucopilegia atia detento, vehemens diarrhæa superveniat, morbum solvit.* Num sub confluentibus variolis ptyalismus in adultis, alvi fluxus in infantibus, tanti sunt momenti, ut si deferant, præsens immineat vitæ discrimen? Num diarrhæa malignis febris superveniens, lympham acrem nervorum genus infestantem, ad intestina appellendo, & spasmi, & delirii, & soporosis affectibus occurrit? Num paralysis artus invadens, apoplexiam solvit? (i) *Num febrem convulsioni supervenire melius est, quam febre convulsionem;* (k) *etenim à convulsione, vel tetano derentis, febre superveniente, liberatur.* Haud minis inconcussa suppeditant hujus assertionis argumenta scabies, herpes, erysipelas, arthritis, bubones, achores, favi, &c. quæ si inauspicato introcesserint, evanuerintque, vel præpostere sanata sint, lethales aut graves affectus inducere solent. Hæc autem averfurus est Medicus? contra, artis est solertia rursus isthæc evocandi in quæ relabi prodest; quemadmodum quid simile interdum expedit promoveri cauteriis, epispasticis, cucurbitulis, frictionibus & aliis hujusce modi præfidiis, quorum ope ab imis visceribus ad habitum avocatis pravis succis, inflicta mala ægrotantium saluti vertuntur; multi quippe sunt morbi qui juvant, & quibuscum tura manet fanitas.

Ergò dantur salutares Morbi.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Theobaldus NIZON.

M. Eduardus-Franciscus-Maria BOSQUILLON, Eques.

M. Jacobus BARBEU DU BOURG, Regiæ Scientiarum Academiæ Stokolmiensis & Societatis Regiæ Monspeliensis Socius.

M. Carolus - Ludovicus VARNIER.

M. Ludovicus - Carolus-Henricus MACQUART.

M. Joannes - Jacobus MESSENCE.

M. Jacobus-Franciscus DE VILLIERS, antiquus Regis Exercituum Medicus ordinarius in Germaniâ, Regiæ Scholæ Veterinariæ Medicus.

M. Joannes - Franciscus-Jacobus ROUSSILLE DE CHAMSERU.

M. Carolus - Franciscus THEROULDE DE VAL-LUN, Eques.

Proponebat Parisiis JOANNES-BAPTISTA BAIGNERES, Parisinus, Doctor Medicus Monspeliensis, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H 1774. A SEXTA AD MERIDIEM.